ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 14.12.2021
COM(2021) 791 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

δυνάμει του άρθρου 278α του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα σχετικά με την πρόοδο όσον αφορά την ανάπτυξη των ηλεκτρονικών συστημάτων που προβλέπονται βάσει του κώδικα

{SWD(2021) 382 final}

Πίνακας περιεχομένων

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ 2

2. ΙΣΤΟΡΙΚΟ 2

3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΓΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΤΚ 3

4. ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΤΚ 4

4.1 Ολοκληρωθέντα έργα πριν από το 2021 4

4.2 Έργα σε εξέλιξη 5

4.2.1 Διευρωπαϊκά έργα 5

4.2.2 Εθνικά προγράμματα 10

4.3 Κίνδυνοι καθυστερήσεων 12

4.4 Μέτρα μετριασμού 14

5. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ 17

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η πρώτη και η δεύτερη ετήσια έκθεση προόδου της Επιτροπής[1] σχετικά με την υλοποίηση των ηλεκτρονικών συστημάτων του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα (στο εξής: ΕΤΚ) και τα συνοδευτικά έγγραφα εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής[2] δημοσιεύθηκαν στις 13 Δεκεμβρίου 2019 και στις 14 Δεκεμβρίου 2020 αντίστοιχα. Η φετινή ετήσια έκθεση περιλαμβάνει ανάλυση της συνεχιζόμενης προόδου όσον αφορά την ανάπτυξη των ηλεκτρονικών συστημάτων από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη[3], καθώς και περιγραφή των εξελίξεων προς ένα πλήρως ψηφιακό τελωνειακό περιβάλλον από την έναρξη ισχύος του ΕΤΚ. Για τον σκοπό αυτόν, βασίζεται στο πρόγραμμα εργασίας του ΕΤΚ (στο εξής: ΠΕ του ΕΤΚ)[4], το οποίο θεωρείται ως σημείο αναφοράς για την καταγραφή της προόδου.

Τα έργα που περιλαμβάνονται στο ΠΕ του ΕΤΚ χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες συστημάτων:

i) **έντεκα κεντρικά διευρωπαϊκά συστήματα** τα οποία θα αναπτυχθούν ή θα αναβαθμιστούν από την Επιτροπή (για τα οποία συχνά απαιτούνται επίσης εργασίες ανάπτυξης ή αναβάθμισης των εθνικών συστημάτων από τα κράτη μέλη, αναλόγως της αρχιτεκτονικής του συστήματος)·

ii) **τρία αποκεντρωμένα διευρωπαϊκά συστήματα** τα οποία πρέπει μεν να αναπτυχθούν ή να αναβαθμιστούν από την Επιτροπή, αλλά διαθέτουν σημαντική εθνική συνιστώσα η οποία πρέπει να υλοποιηθεί από τα κράτη μέλη· και

iii) **τρία εθνικά συστήματα** τα οποία πρέπει να αναπτυχθούν ή να αναβαθμιστούν αποκλειστικά από τα κράτη μέλη.

Η παρούσα έκθεση αναλύει την απτή πρόοδο που έχει σημειωθεί και για τα τρία είδη συστημάτων, περιγράφοντας τους στόχους που πρέπει να επιτευχθούν στο πλαίσιο κάθε έργου, την αρχιτεκτονική των έργων και την προσέγγιση σε επίπεδο προγραμματισμού. Σε αυτή τη βάση, εφιστά την προσοχή σε πιθανές καθυστερήσεις, όπου εντοπίζονται, καθώς και στα προβλεπόμενα μέτρα μετριασμού. Η γενική αξιολόγηση της προόδου υλοποίησης του ΠΕ του ΕΤΚ συνοψίζεται στα συμπεράσματα της παρούσας έκθεσης (τμήμα 5) και καταδεικνύει ότι τα υπόλοιπα έργα βρίσκονται ως επί το πλείστον σε καλό δρόμο για την ολοκλήρωσή τους σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα προγραμματισμού, αν και εφιστά την προσοχή σε ορισμένους κινδύνους που απαιτούν ανάληψη άμεσης δράσης. Περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τον προγραμματισμό και την κατάσταση προόδου κάθε έργου περιέχονται στο **έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών**[5] της Επιτροπής που δημοσιεύεται μαζί με την παρούσα έκθεση.

2. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Ο ΕΤΚ τέθηκε σε ισχύ την 1η Μαΐου 2016 και, κατόπιν της τροποποίησής του το 2019[6], ορίζει ως καταληκτικές ημερομηνίες το 2020, το 2022 και το 2025 για τη σταδιακή ολοκλήρωση των έργων μετάβασης στα συστήματα ΤΠ και υλοποίησης. Το άρθρο 278 του ΕΤΚ ορίζει ότι τα υπάρχοντα ηλεκτρονικά συστήματα και τα συστήματα σε έντυπη μορφή μπορούν να συνεχίσουν να χρησιμοποιούνται για τη διεκπεραίωση των τελωνειακών διατυπώσεων (τα λεγόμενα «μεταβατικά μέτρα») μέχρι να τεθούν σε λειτουργία τα νέα συναφή ή αναβαθμισμένα ηλεκτρονικά συστήματα που

[1] Εκθέσεις της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο:
2019: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A52019DC0629
2020: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX%3A52020DC0806

[2] Έγγραφα εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής:
2019: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1589134753023&uri=CELEX:52019SC0434
2020: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/ALL/?uri=CELEX:52020SC0339

[3] Στην παρούσα έκθεση, όπου γίνεται αναφορά στα «κράτη μέλη», νοούνται οι εθνικές τελωνειακές διοικήσεις των κρατών μελών.

[4] Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2019/2151 της Επιτροπής, της 13ης Δεκεμβρίου 2019, για την εκπόνηση του προγράμματος εργασιών σχετικά με την ανάπτυξη και εγκατάσταση των ηλεκτρονικών συστημάτων που προβλέπεται στον ενωσιακό τελωνειακό κώδικα (ΕΕ L 325 της 16.12.2019, σ. 168).

[5] Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο δυνάμει του άρθρου 278α του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα σχετικά με την πρόοδο όσον αφορά την ανάπτυξη των ηλεκτρονικών συστημάτων που προβλέπονται βάσει του κώδικα, SWD(2021) XXX final.

[6] Κανονισμός (ΕΕ) 2019/632 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 952/2013 για την παράταση της μεταβατικής χρήσης μέσων άλλων από τις ηλεκτρονικές τεχνικές επεξεργασίας δεδομένων που προβλέπονται στον ενωσιακό τελωνειακό κώδικα (ΕΕ L 111 της 25.4.2019, σ. 54).

προβλέπονται βάσει του ΕΤΚ. Τα μεταβατικά μέτρα πρέπει να παύσουν μόλις εγκατασταθούν τα αντίστοιχα ηλεκτρονικά συστήματα.

Για τη στήριξη αυτής της πολύπλοκης διαδικασίας ηλεκτρονικής μετάβασης προς ένα πλήρως ψηφιακό τελωνειακό περιβάλλον, το ΠΕ του ΕΤΚ ορίζει προθεσμίες για κάθε ηλεκτρονικό σύστημα (και τις πιθανές φάσεις του) κατά την περίοδο από το 2020 έως το 2025.

Το άρθρο 278α ορίζει ότι η Επιτροπή οφείλει να υποβάλει ετήσια έκθεση σχετικά με την πρόοδο που σημειώνεται στην εγκατάσταση των εκκρεμούντων ηλεκτρονικών συστημάτων. Για τον σκοπό αυτόν, η Επιτροπή συνέλεξε πληροφορίες σχετικά με την πρόοδο με βάση 1) τα εθνικά σχέδια που υποχρεούνται να υποβάλλουν τα κράτη μέλη δύο φορές ετησίως (Ιανουάριο και Ιούνιο) και 2) έρευνα που απευθυνόταν στις υπηρεσίες της και στα κράτη μέλη για την αποτύπωση της προόδου.

Η παρούσα ετήσια έκθεση καλύπτει την αποτύπωση της **κατάστασης προόδου που σημειώθηκε έως τις 30 Ιουνίου 2021** και περιλαμβάνει μια άποψη της **αναμενόμενης προόδου έως τον Δεκέμβριο του 2021**, με στόχο την παροχή μιας πλήρους εικόνας της προόδου που επιτεύχθηκε εντός του 2021.

Η παρούσα έκθεση περιέχει επίσης ανάλυση που βασίζεται σε λεπτομερέστερες πληροφορίες τις οποίες υπέβαλαν τα κράτη μέλη στο πλαίσιο των **εθνικών προγραμμάτων συντονισμού** που εφαρμόζονται από το 2020 για τα βασικά αποκεντρωμένα διευρωπαϊκά συστήματα στον τομέα της διαμετακόμισης και των εξαγωγών.

Τα στοιχεία που συλλέχθηκαν συγκρίθηκαν επίσης με τα στοιχεία του 2020 προκειμένου να εντοπιστούν τυχόν σημαντικές μεταβολές. Στο πλαίσιο της έρευνας ζητήθηκε από τους διαχειριστές έργων να αναφέρουν τυχόν γνωστές καθυστερήσεις στον προγραμματισμό για τα ηλεκτρονικά τους συστήματα, τους λόγους των καθυστερήσεων αυτών και τα μέτρα μετριασμού που ελήφθησαν. Τα στοιχεία που αντλήθηκαν από την έρευνα είναι, αφενός, ποσοτικά υπό τη μορφή καταληκτικών ημερομηνιών και οροσήμων που τηρήθηκαν ή δεν τηρήθηκαν και, αφετέρου, ποιοτικά υπό τη μορφή αναλυτικών περιγραφών σχετικά με τις προκλήσεις που προέκυψαν, τους αναμενόμενους κινδύνους και την εκτιμώμενη πολυπλοκότητα των έργων.

3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΓΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΤΚ

Το έργο της ανάπτυξης ηλεκτρονικών συστημάτων περιλαμβάνει διάφορα στάδια:

- Αρχικά, εκπονείται έκθεση επιχειρηματικής σκοπιμότητας, η οποία παρέχει αιτιολόγηση του έργου και ορίζει τις απαιτήσεις σε κονδύλια του προϋπολογισμού. Συνήθως, η έκθεση επιχειρηματικής σκοπιμότητας περιλαμβάνει το επιχειρηματικό περιβάλλον, περιγραφή του προβλήματος, περιγραφή/αντικείμενο του έργου, εναλλακτικές λύσεις, το κόστος και χρονοδιάγραμμα του έργου.
- Ακολούθως, καταρτίζεται έγγραφο γενικής θεώρησης, το οποίο παρέχει λεπτομερέστερες πληροφορίες σχετικά με τον ορισμό του έργου ως προς την αρχιτεκτονική, το κόστος, το χρονικό πλαίσιο και τους κινδύνους, καθώς και άλλες πληροφορίες όπως τα ορόσημα, τα παραδοτέα και η οργάνωση του.
- Στη συνέχεια, πραγματοποιείται προτυποποίηση επιχειρηματικών διαδικασιών, στο πλαίσιο της οποίας απεικονίζονται οπτικά οι επιχειρηματικές διαδικασίες που προβλέπονται από τη νομοθεσία υπό μορφή ροών διαδικασιών ή μοντέλων διαδικασιών προς υποστήριξη της ανάπτυξης των λειτουργικών προδιαγραφών για τα συστήματα. Το πλεονέκτημα της οπτικής απεικόνισης των μοντέλων διαδικασιών είναι ότι διασφαλίζει ενιαία κατανόηση και ανάλυση.
- Σε αυτό το πλαίσιο, αναπτύσσονται οι τεχνικές προδιαγραφές, προκειμένου να προσδιοριστούν λεπτομερώς ο τρόπος με τον οποίο θα κατασκευαστεί το σύστημα, η αρχιτεκτονική που πρόκειται να χρησιμοποιηθεί, τα μηνύματα που θα υποβάλλονται από τους οικονομικούς φορείς και τα τελωνεία, οι διεπαφές με άλλα συστήματα, τα σχέδια δοκιμών κ.λπ.
- Τα έργα αναπτύσσονται, κατόπιν, σε διάφορες φάσεις, από τη συγκρότηση και την ανάπτυξη έως την κατασκευή, τις δοκιμές συμμόρφωσης, τη μετάβαση και τις λειτουργίες.

Στις πρόσφατες εξελίξεις των έργων του ΕΤΚ, η μεθοδολογία των έργων **βελτιστοποιήθηκε**. Η προτυποποίηση επιχειρηματικών διαδικασιών, η κατάρτιση μοντέλων δεδομένων και οι τεχνικές προδιαγραφές αναπτύχθηκαν **παράλληλα** και μέσω **στενής συνεργασίας** ευθύς εξαρχής με εμπειρογνώμονες σε νομικά και επιχειρηματικά θέματα, καθώς και σε θέματα ΤΠ, τόσο της Επιτροπής όσο και των εθνικών διοικήσεων, και κατόπιν διαβούλευσης με εκπροσώπους του εμπορικού κλάδου. Η Επιτροπή υιοθετεί πιο ευέλικτες διαδικασίες για την ανάπτυξη ηλεκτρονικών συστημάτων του ΕΚΤ, που παρέχουν αυξανόμενη λειτουργικότητα χρήστη, μέσω ταχύτερων και πιο διαχειρίσιμων εκδόσεων λογισμικού.

Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη πραγματοποιούν τακτικές συναντήσεις για να καθορίσουν και να συμφωνήσουν τα εν λόγω έγγραφα έργων για κάθε διευρωπαϊκό σύστημα [στο πλαίσιο της Ομάδας Συντονισμού Ηλεκτρονικών Τελωνείων (ECCG)]. Επιπλέον, η Επιτροπή πραγματοποιεί συστηματικά διαβουλεύσεις με τους οικονομικούς φορείς μέσω της Ομάδας Εμπορικών Επαφών. Μια σημαντική πρόκληση είναι να διασφαλιστεί ότι τα υφιστάμενα συστήματα θα συνεχίσουν να λειτουργούν ομαλά κατά το διάστημα ανάπτυξης των νέων συστημάτων. Μόλις αυτά είναι έτοιμα, θα είναι υψίστης σημασίας η εξασφάλιση της ομαλής μετάβασης από τα υφιστάμενα στα αναβαθμισμένα συστήματα. Αυτό έχει ζωτική σημασία ώστε να διασφαλιστεί ότι δεν θα επηρεαστούν οι εμπορικές και τελωνειακές πράξεις.

4. ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΤΚ

Το ΠΕ του ΕΤΚ περιλαμβάνει δεκαεπτά έργα που οδηγούν στην εγκατάσταση των απαιτούμενων ηλεκτρονικών συστημάτων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται δεκατέσσερα διευρωπαϊκά συστήματα για τα οποία αρμόδια είναι η Επιτροπή από κοινού με τα κράτη μέλη, και τρία τα οποία εμπίπτουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών μελών.

4.1 Ολοκληρωθέντα έργα πριν από το 2021

Από τα τέλη του 2021, η Επιτροπή είναι σε θέση να αναφέρει την επιτυχή αναβάθμιση ή εγκατάσταση οκτώ εκ των δεκαεπτά συστημάτων.

Τα οκτώ ολοκληρωθέντα διευρωπαϊκά συστήματα (νέα συστήματα και αναβαθμίσεις) είναι τα εξής:

- ΕΤΚ – Σύστημα Εγγεγραμμένων Εξαγωγέων – *REX/ΣΕΕ* (νέο): εγκαταστάθηκε το 2017.
- ΕΤΚ – Σύστημα Τελωνειακών Αποφάσεων – *CDS/ΣΤΑ* (νέο): εγκαταστάθηκε το 2017.
- ΕΤΚ – Άμεση πρόσβαση των εμπορευόμενων στα ευρωπαϊκά συστήματα πληροφοριών – *UUM&DS/ΟΔΧ&ΨΥ* (Ομοιόμορφη διαχείριση χρηστών και ψηφιακή υπογραφή) (νέο): εγκαταστάθηκε το 2017.
- ΕΤΚ – Σύστημα Καταχώρισης και Ταυτοποίησης Οικονομικών Φορέων 2 – *EORI/ΣΚΤΟΦ 2* (αναβάθμιση): εγκαταστάθηκε το 2018.
- ΕΤΚ – Επιτήρηση 3 – *SURV3* (αναβάθμιση): εγκαταστάθηκε το 2018.
- ΕΤΚ – Δεσμευτικές Δασμολογικές Πληροφορίες – *ΒΤΙ/ΔΔΠ* (αναβάθμιση): εγκαταστάθηκε το 2019.
- ΕΤΚ – Εγκεκριμένοι Οικονομικοί Φορείς – *ΑΕΟ/ΕΟΦ* (αναβάθμιση): εγκαταστάθηκε το 2019.
- ΕΤΚ – Φύλλα Πληροφοριών για Ειδικά Καθεστώτα – *INF/ΠΕΚ* (νέο): εγκαταστάθηκε το 2020.

Από τα υπόλοιπα εννέα έργα, έξι αφορούν διευρωπαϊκά συστήματα, εκ των οποίων τρία εγκαταστάθηκαν για πρώτη φορά το 2021 (βλ. 4.2.1) στο πλαίσιο των έργων που δεν ολοκληρώθηκαν ακόμη πλήρως. Αντίστοιχα, όσον αφορά τα τρία έργα που αφορούν τα εθνικά συστήματα, ορισμένα

κράτη μέλη έχουν προβεί σε έναρξη λειτουργίας (βλ. 4.2.2) στο πλαίσιο των έργων που δεν ολοκληρώθηκαν ακόμη πλήρως (από όλα τα κράτη μέλη).

4.2 Έργα σε εξέλιξη

Όσον αφορά τα εννέα έργα σε εξέλιξη, στο παρόν τμήμα της έκθεσης περιγράφονται τα επιτεύγματα και η πρόοδος που σημειώθηκε έως το τέλος του 2021 και παρουσιάζεται η εκτεταμένη συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών.

4.2.1 Διευρωπαϊκά έργα

Σχετικά με τα έξι διευρωπαϊκά έργα, το 2021 εκπονήθηκε και συμφωνήθηκε σειρά εγγράφων έργων ΤΠ ως βάση για τις εργασίες ανάπτυξης των συστημάτων — βλ. κατωτέρω την πρόοδο ανά έργο.

Τα εν λόγω διευρωπαϊκά έργα με την ειδική αρχιτεκτονική, η οποία ενίοτε απαιτεί συνδυασμό κεντρικών και εθνικών συνιστωσών και περισσότερες από μία φάσεις έργου, και με καταληκτική ημερομηνία στις 31 Δεκεμβρίου 2025 δυνάμει του άρθρου 278 παράγραφος 3 του ΕΤΚ, περιγράφονται και σημειώνουν πρόοδο ως εξής:

1) **ΕΤΚ – Διαχείριση Εγγυήσεων** – *GUM/ΔΕ* (νέο): αποσκοπεί στη διασφάλιση της κατανομής και της διαχείρισης σε πραγματικό χρόνο των διαφόρων ειδών εγγυήσεων σε ολόκληρη την ΕΕ. Η βελτίωση της ταχύτητας διεκπεραίωσης, της ιχνηλασιμότητας και της παρακολούθησης των εγγυήσεων μεταξύ των τελωνείων με ηλεκτρονικά μέσα αναμένεται να οδηγήσει στον ταχύτερο εντοπισμό των περιπτώσεων στις οποίες οι εγγυήσεις θεωρούνται άκυρες ή ανεπαρκείς για την κάλυψη της γεννηθείσας ή δυνητικής οφειλής.

   Πρόοδος: Η έκθεση επιχειρηματικής σκοπιμότητας της *διευρωπαϊκής GUM/ΔΕ* όσον αφορά την επαναχρησιμοποίηση ενός υφιστάμενου συστήματος με την προσθήκη ειδικών απαιτήσεων για τη GUM/ΔΕ εγκρίθηκε τον Σεπτέμβριο του 2020. Τα μοντέλα διαδικασιών και οι λειτουργικές προδιαγραφές, καθώς και το έγγραφο γενικής θεώρησης, οριστικοποιήθηκαν το 2021.

   Λαμβανομένων υπόψη των νομικών οροσήμων που καθορίζονται στο ΠΕ του ΕΤΚ, οι τεχνικές προδιαγραφές πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2022 για τη Συνιστώσα 1 που συνδέεται με τη *διευρωπαϊκή GUM/ΔΕ* και έως τις 30 Νοεμβρίου 2024 για τη Συνιστώσα 2 που συνδέεται με το *εθνικό σύστημα διαχείρισης εγγυήσεων*.

   Όσον αφορά το *εθνικό σύστημα διαχείρισης εγγυήσεων,* επτά κράτη μέλη ανέφεραν την εγκατάσταση του εθνικού συστήματος και δύο άλλα κράτη μέλη σημειώνουν πρόοδο όσον αφορά τις τεχνικές προδιαγραφές. Αυτό αποτυπώνεται στον πίνακα 25 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής.

2) **ΕΤΚ – Σύστημα Ελέγχου Εισαγωγών 2** – *ICS/ΣΕΕ 2* (αναβάθμιση): αποσκοπεί στην ενίσχυση της ασφάλειας και της προστασίας της αλυσίδας εφοδιασμού μέσω της βελτίωσης της ποιότητας των δεδομένων, της αρχειοθέτησης δεδομένων, της διαθεσιμότητας δεδομένων και της ανταλλαγής δεδομένων όσον αφορά τις γνωστοποιήσεις πριν από την άφιξη («συνοπτικές διασαφήσεις εισόδου») και τις συναφείς πληροφορίες κινδύνων και ελέγχου. Ειδικότερα, το έργο θα διευκολύνει τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών στο πλαίσιο της διαδικασίας ανάλυσης κινδύνου. Το έργο θα τεθεί σε λειτουργία στο πλαίσιο τριών εκδόσεων ώστε να είναι εφικτή η μετάβαση για κάθε μέσο μεταφοράς.

   1) Η έκδοση 1 καλύπτει την υποχρέωση που υπέχουν οι σχετικοί οικονομικοί φορείς (ταχυδρομικοί φορείς και πάροχοι υπηρεσιών ταχυμεταφορών στον τομέα των αεροπορικών μεταφορών) να παρέχουν τα ελάχιστα δεδομένα, δηλαδή το σύνολο δεδομένων της συνοπτικής διασάφησης εισόδου που υποβάλλεται πριν από τη φόρτωση. Πρωταρχική προτεραιότητα των τελωνειακών αρχών κατά τη συγκεκριμένη πρώτη έκδοση είναι η εκτίμηση του κινδύνου, ο εντοπισμός και ο μετριασμός των κινδύνων πιθανής εισαγωγής αυτοσχέδιας εκρηκτικής ή εμπρηστικής συσκευής (πακέτο-βόμβα) σε αερομεταφερόμενο φορτίο και αποστολές αεροπορικού ταχυδρομείου, πριν από τη φόρτωση των εμπορευμάτων σε αεροσκάφος σε τρίτη χώρα.

Συνεπώς, μέσω του ICS/ΣΕΕ 2, τα τελωνεία παρέχουν ένα πρόσθετο επίπεδο ασφάλειας στο υφιστάμενο σύστημα ασφάλειας της πολιτικής αεροπορίας που εφαρμόζεται για τις μεταφορές φορτίου και αλληλογραφίας στην ΕΕ.

2) Η έκδοση 2 καλύπτει την υλοποίηση των νέων υποχρεώσεων συνοπτικής διασάφησης εισόδου και τις σχετικές επιχειρηματικές διαδικασίες και διαδικασίες διαχείρισης κινδύνου για όλα τα εμπορεύματα που εισέρχονται στην ΕΕ μέσω αεροπορικής μεταφοράς (προσθήκη νέων ειδών οικονομικών φορέων και υποβολών συνοπτικής διασάφησης εισόδου, συνδέσμους για πολλαπλές υποβολές και γνωστοποιήσεις άφιξης), καθώς και την ικανότητα ανάλυσης προστασίας και ασφάλειας.

3) Με την έκδοση 3 τα ανωτέρω επεκτείνονται σε όλα τα εμπορεύματα που εισέρχονται στην ΕΕ μέσω θαλάσσιας, εσωτερικής πλωτής, οδικής και σιδηροδρομικής μεταφοράς (συμπεριλαμβανομένων των εμπορευμάτων ταχυδρομικών αποστολών που μεταφέρονται με τους εν λόγω τρόπους μεταφοράς). Η έκδοση 3 υποστηρίζει όλους τους τρόπους μεταφοράς.

Πρόοδος: Η επιτυχής εγκατάσταση από την Επιτροπή των κεντρικών συνιστωσών του ICS/ΣΕΕ 2 – Έκδοση 1, δηλαδή της κοινής διεπαφής συναλλασσομένων, του κοινού αποθετηρίου και του εργαλείου στατιστικών και παρακολούθησης επιχειρήσεων, στις 15 Μαρτίου 2021, αποτελεί σημαντικό επίτευγμα.

Όσον αφορά την ετοιμότητα των συνιστωσών του ICS2/ΣΕΕ 2 – Έκδοση 1 που αναπτύσσονται σε εθνικό επίπεδο από τα κράτη μέλη, δηλαδή των εθνικών συστημάτων εισόδου, αναφέρεται ότι τον Οκτώβριο του 2021 και τα 27 κράτη μέλη ξεκίνησαν δραστηριότητες, σύμφωνα με τον προγραμματισμό (τμήμα 3.1.1 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής), με τους φορείς υπηρεσιών ταχυμεταφορών και τους ταχυδρομικούς φορείς.

Η πρώτη έκδοση είναι το μεγαλύτερο επιχειρηματικό έργο και έργο ΤΠ που έχει αναλάβει ποτέ η ΓΔ TAXUD, το οποίο διασφαλίζει διαθεσιμότητα για τους οικονομικούς φορείς και τα κράτη μέλη επί 24ώρου βάσης, επτά ημέρες την εβδομάδα και διεκπεραιώνει τον μεγαλύτερο όγκο επιχειρηματικών μηνυμάτων με χρόνο απόκρισης λίγων δευτερολέπτων. Επιπλέον, είναι η πρώτη φορά που η ΓΔ TAXUD χρησιμοποιεί ψηφιακά πιστοποιητικά για την επικοινωνία μεταξύ συστημάτων. Το ICS2/ΣΕΕ 2 – Έκδοση 1 παρέχει επίσης προηγμένη παρακολούθηση και στατιστικά επιχειρήσεων για τα κράτη μέλη.

Η Επιτροπή συνεργάζεται με τα κράτη μέλη και την Ταχυδρομική Ένωση της Ένωσης (UPU) με στόχο τη διαχείριση των συνεπειών που προκύπτουν λόγω της έλλειψης ηλεκτρονικών δεδομένων από φορείς τρίτων χωρών στις διατυπώσεις εισόδου που πρέπει να τηρούν οι ταχυδρομικοί φορείς της ΕΕ. Για τον σκοπό αυτόν, θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμη μια προσωρινή και στοχευμένη παρέκκλιση με βάση το άρθρο 6 παράγραφος 4 του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα.

Περαιτέρω εκδόσεις:

Η ανάπτυξη της Έκδοσης 2, με χρήση της Έκδοσης 1 ως σημείου αναφοράς, έχει ξεκινήσει. Τα κράτη μέλη καταρτίζουν τις εθνικές λειτουργικές και τεχνικές προδιαγραφές με βάση τις κοινές προδιαγραφές της ΕΕ που παρέχει η Επιτροπή. Η Επιτροπή δρομολόγησε συνεδριάσεις συντονισμού για να διασφαλιστεί η ομαλή ανάπτυξη της Έκδοσης 2 και κάλεσε τις εθνικές τελωνειακές διοικήσεις να διαβιβάσουν τα εθνικά σχέδια έργων, τα οποία περιέχουν πληροφορίες, αφενός, σχετικά με τα εθνικά συστήματα εισόδου και, αφετέρου, σχετικά με τα συναφή συστήματα των οικονομικών φορέων.

Όσον αφορά την Έκδοση 3, οι λειτουργικές προδιαγραφές δημοσιεύθηκαν το δεύτερο τρίμηνο του 2021. Η συγκεκριμένη έκδοση θα υποστηρίζει όλους τους τρόπους μεταφοράς και η φάση 1 του ICS/ΣΕΕ θα καταργηθεί σταδιακά.

3) **ΕΤΚ – Αποδεικτικό Ενωσιακού Καθεστώτος**– *PoUS/AEK* (νέο): θα αποθηκεύει, θα διαχειρίζεται και θα ανακτά όλα τα στοιχεία που αποδεικνύουν ότι οι συναλλασσόμενοι

διαβιβάζουν το ενωσιακό καθεστώς των εμπορευμάτων τους. Το έργο αυτό μπορεί να υλοποιηθεί σε κεντρικό ή σε εθνικό επίπεδο, αλλά πολλά κράτη μέλη έχουν διαμηνύσει ρητώς την πρόθεσή τους να χρησιμοποιούν το κεντρικό σύστημα που αναπτύσσεται από την Επιτροπή. Δεδομένου ότι η εφαρμογή του τελωνειακού δηλωτικού εμπορευμάτων βάσει του ΕΤΚ ως αποδεικτικού ενωσιακού καθεστώτος (ΑΕΚ) εξαρτάται από την εφαρμογή της ευρωπαϊκής ναυτιλιακής ενιαίας θυρίδας, το έργο θα ολοκληρωθεί σε δύο φάσεις προκειμένου να αποφευχθούν οι ασυνέπειες και να μειωθούν οι κίνδυνοι.

Πρόοδος: Το έγγραφο γενικής θεώρησης και το έγγραφο επισκόπησης αρχιτεκτονικής της Φάσης 1 (T2L/F) εγκρίθηκαν στις 30 Σεπτεμβρίου 2020. Τρεις ξεχωριστές δέσμες εξωτερικής αξιολόγησης που περιέχουν τεχνική τεκμηρίωση παρουσιάστηκαν το 2021. Μόλις εγκριθεί η τεχνική τεκμηρίωση (εκτιμάται περίπου τον Φεβρουάριο του 2022), τα κράτη μέλη θα μπορούν να ξεκινήσουν την ανάπτυξη για σύνδεση με το κεντρικό σύστημα. Οι λειτουργικές προδιαγραφές της Φάσης 2 (CGM) εγκρίθηκαν στις 21 Ιουνίου 2021.

Στο πλαίσιο του έργου εφαρμόζεται μια ευέλικτη προσέγγιση ανάπτυξης. Το έργο προχωρά σύμφωνα με τον προγραμματισμό που καθορίστηκε στο πρόγραμμα εργασίας του ΕΤΚ. Όπως και στην περσινή έκθεση, τα κράτη μέλη που επέλεξαν να αναπτύξουν συνιστώσα εθνικού συστήματος επισήμαναν ότι είναι δύσκολο να προβλεφθεί κατά πόσον η υλοποίηση θα συμβαδίσει με το χρονοδιάγραμμα που ορίζεται στο πρόγραμμα εργασίας επειδή το έργο βρίσκεται ακόμη σε πρώιμο στάδιο.

4) **ΕΤΚ – Κεντρικός Τελωνισμός για Εισαγωγή** – *CCI/KTE* (νέο): αποσκοπεί να καταστήσει δυνατή την υπαγωγή των εμπορευμάτων σε τελωνειακό καθεστώς με τη χρήση κεντρικού τελωνισμού, που θα επιτρέπει στους οικονομικούς φορείς να εκτελούν όλες τις επιχειρηματικές λειτουργίες τους κεντρικά από τελωνειακή άποψη. Θα υπάρχει συντονισμός μεταξύ των εμπλεκόμενων τελωνείων ως προς τον χειρισμό της τελωνειακής διασάφησης και της φυσικής παράδοσης των εμπορευμάτων. Το σύστημα θα βασίζεται στα νέα εθνικά συστήματα εισαγωγών και θα επιτρέπει αυτοματοποιημένη λειτουργία της διαδικασίας κεντρικού τελωνισμού σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Πρόοδος: Όσον αφορά τον *CCI/KTE – Φάση 1*, η έκθεση επιχειρηματικής σκοπιμότητας, το έγγραφο γενικής θεώρησης, οι μοντελοποιήσεις επιχειρηματικών διαδικασιών L4 και οι λειτουργικές και τεχνικές προδιαγραφές εγκρίθηκαν και συμβαδίζουν με το πολυετές στρατηγικό σχέδιο για τα τελωνεία (στο εξής: MASP-C) 2019 και το ΠΕ του ΕΚΤ. Μια επικαιροποιημένη δέσμη της τεχνικής τεκμηρίωσης εγκρίθηκε το 2021 στο πλαίσιο της διαδικασίας διαχείρισης αλλαγής. Η ανάπτυξη του συστήματος έχει ξεκινήσει, με προγραμματισμένη ημερομηνία εγκατάστασης για τα πρωτοπόρα κράτη μέλη εντός του 2022. Οκτώ κράτη μέλη ανέφεραν ότι έχουν ολοκληρώσει τις τεχνικές προδιαγραφές τους για τη Φάση 1, ενώ έντεκα άλλα κράτη μέλη τις εκπονούν.

Η έκθεση επιχειρηματικής σκοπιμότητας για το έργο *CCI/KTE – Φάση 2* οριστικοποιήθηκε τον Οκτώβριο του 2019. Οι επιχειρηματικές διαδικασίες και οι λειτουργικές προδιαγραφές της Φάσης 2 ολοκληρώθηκαν επίσης το 2020. Ορισμένα τεχνικά έγγραφα εγκρίθηκαν εσωτερικά στη ΓΔ TAXUD, στο πλαίσιο της εκπόνησης δέσμης τεχνικών προδιαγραφών προς δημοσίευση έως τις 30 Ιουνίου 2022, πριν από την προγραμματισμένη ημερομηνία εγκατάστασης που προβλέπεται από την έναρξη του χρονικού διαστήματος εγκατάστασης τον Οκτώβριο του 2023.

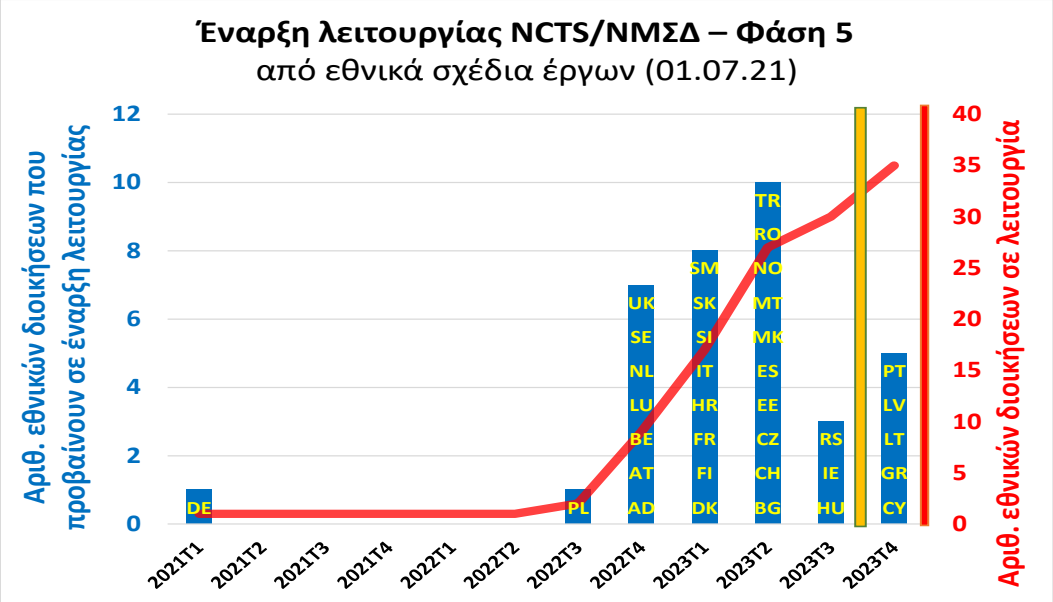
5) **ΕΤΚ – Νέο Μηχανογραφημένο Σύστημα Διαμετακόμισης** – *NCTS/ΝΜΣΔ* (αναβάθμιση): Το Νέο Μηχανογραφημένο Σύστημα Διαμετακόμισης ευθυγραμμίζει το υφιστάμενο ενωσιακό και κοινό σύστημα διαμετακόμισης με τις νέες νομικές διατάξεις του ΕΤΚ όπως, μεταξύ άλλων, η ευθυγράμμιση της ανταλλαγής πληροφοριών με τις απαιτήσεις περί δεδομένων του ΕΤΚ και η αναβάθμιση και ανάπτυξη διεπαφών με άλλα συστήματα. Είναι κομβικής σημασίας να διασφαλιστεί συνέχεια των δραστηριοτήτων λειτουργίας του NCTS/ΝΜΣΔ κατά τη διάρκεια της αναβάθμισής του.

Πρόοδος: Το έργο NCTS/ΝΜΣΔ – Φάση 5 βρίσκεται επί του παρόντος σε καλό δρόμο, με επιτυχή εγκατάσταση από το πρώτο κράτος μέλος τον Μάρτιο του 2021. Τα κράτη μέλη

ενέκριναν επίσης μια νέα δέσμη προδιαγραφών που καλύπτει την ποιότητα, την τεχνική υποστήριξη, τη συνέχεια των δραστηριοτήτων, την ασφάλεια και τη χωρητικότητα των μελλοντικών λειτουργιών του NCTS/ΝΜΣΔ – Φάση 5 (διαχείριση υπηρεσιών, συμφωνίες επιπέδου υπηρεσιών, όροι αναφοράς, διαχείριση κρίσεων, σχέδιο χωρητικότητας, σχέδιο ασφάλειας). Πρόκειται για σημαντικό έργο που υποστηρίζει την ορθή λειτουργία και διαθεσιμότητα του συγκεκριμένου διευρωπαϊκού συστήματος. Παράλληλα, οι εντατικές δοκιμές στο σύνολο του συστήματος σε συνεργασία με τα κράτη μέλη επιβεβαιώνουν την καταλληλότητα και την ανθεκτικότητα των προδιαγραφών και του κεντρικού συστήματος. Με αυτόν τον τρόπο μειώνονται περαιτέρω οι κίνδυνοι που σχετίζονται με τεχνικές πτυχές της μετάβασης με ευέλικτο τρόπο.

Όλα τα κράτη μέλη επιβεβαίωσαν τον προγραμματισμό τους για την έναρξη λειτουργίας για το NCTS/ΝΜΣΔ – Φάση 5 κατά τη διάρκεια του χρονικού διαστήματος εγκατάστασης από το πρώτο τρίμηνο του 2021 έως το τέταρτο τρίμηνο του 2023, σε πλήρη ευθυγράμμιση με το ΠΕ του ΕΤΚ. Αυτό απεικονίζεται στο Διάγραμμα 1. Η κίτρινη ράβδος υποδεικνύει τη συνιστώμενη προθεσμία εντός της οποίας τα κράτη μέλη πρέπει να προετοιμάσουν το κλείσιμο του υφιστάμενου συστήματος διαμετακόμισης και να θέσουν σε λειτουργία τα νέα, ώστε να είναι έτοιμα για τη νόμιμη καταληκτική ημερομηνία, η οποία υποδεικνύεται από την κόκκινη ράβδο.

Δεκατέσσερα[7] κράτη μέλη ανέφεραν ότι έχουν ολοκληρώσει τις τεχνικές προδιαγραφές για το NCTS/ΝΜΣΔ – Φάση 5, ενώ οκτώ άλλα κράτη μέλη τις εκπονούν.

Διάγραμμα 1 – Έναρξη λειτουργίας ΝΜΣΔ – Φάση 5 από τις εθνικές διοικήσεις

Για το έργο *NCTS – Φάση 6*, η έκθεση επιχειρηματικής σκοπιμότητας και το έγγραφο γενικής θεώρησης οριστικοποιήθηκαν παράλληλα έως το τέλος του 2021. Δεδομένου ότι τα κράτη μέλη ζήτησαν περισσότερες πληροφορίες προκειμένου να λάβουν τεκμηριωμένη απόφαση, διενεργήθηκε επίσης τεχνική μελέτη.

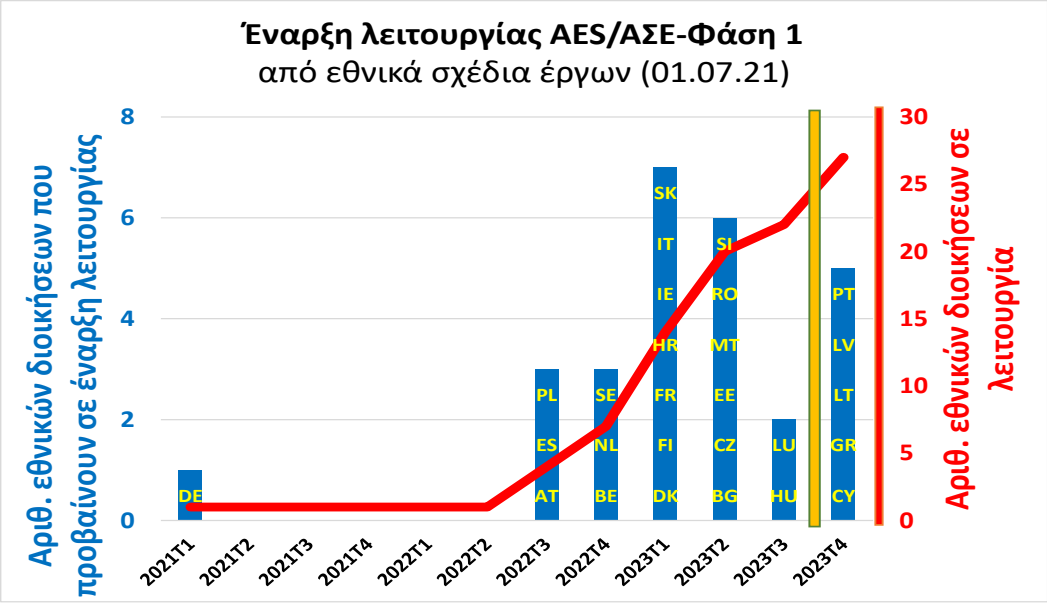
6) **ΕΤΚ – Αυτοματοποιημένο Σύστημα Εξαγωγών** – *AES/ΑΣΕ* [αναβάθμιση τόσο του υφιστάμενου *διευρωπαϊκού συστήματος* (Συνιστώσα 1 του έργου) όσο και των υφιστάμενων

[7] Κατάσταση στις 30 Σεπτεμβρίου 2021. (Ο πίνακας 41 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής αναφέρει δώδεκα έως τον Ιούνιο).

εθνικών συστημάτων εξαγωγών (Συνιστώσα 2 του έργου)]: αποσκοπεί να εφαρμόσει τις απαιτήσεις του ΕΤΚ σε θέματα εξαγωγών και εξόδου εμπορευμάτων. Το έργο που συνδέεται με το *διευρωπαϊκό AES/ΑΣΕ* συνεπάγεται εφαρμογή των απλουστεύσεων που προβλέπει ο ΕΤΚ για τις συναλλαγές με στόχο τη διευκόλυνση των εξαγωγών εμπορευμάτων για τις ευρωπαϊκές εταιρείες, όπως ο κεντρικός τελωνισμός για εξαγωγή, καθώς και των υποχρεώσεων βάσει του ΕΤΚ για καλύτερη παρακολούθηση των εμπορευμάτων που εξέρχονται από το τελωνειακό έδαφος της ΕΕ με στόχο την πρόληψη της απάτης. Είναι κομβικής σημασίας να διασφαλιστεί η συνέχεια των πράξεων εξαγωγής του AES/ΑΣΕ κατά τη διάρκεια της αναβάθμισής του.

Πρόοδος: Το *διευρωπαϊκό AES/ΑΣΕ* – Συνιστώσα 1 βρίσκεται επί του παρόντος σε καλό δρόμο, με επιτυχή εγκατάσταση από το πρώτο κράτος μέλος τον Μάρτιο του 2021. Τα κράτη μέλη ενέκριναν επίσης μια νέα δέσμη προδιαγραφών που καλύπτει την ποιότητα, την τεχνική υποστήριξη, τη συνέχεια των δραστηριοτήτων, την ασφάλεια και τη χωρητικότητα των μελλοντικών λειτουργιών του AES/ΑΣΕ (διαχείριση υπηρεσιών, συμφωνίες επιπέδου υπηρεσιών, όροι αναφοράς, διαχείρισης κρίσεων, σχέδιο χωρητικότητας, σχέδιο ασφάλειας). Πρόκειται για σημαντικό έργο που υποστηρίζει την ορθή λειτουργία και διαθεσιμότητα του συγκεκριμένου διευρωπαϊκού συστήματος. Επίσης, καταρτίζεται υλικό επιχειρηματικής καθοδήγησης και ηλεκτρονικής μάθησης. Παράλληλα, οι εντατικές δοκιμές στο σύνολο του συστήματος σε συνεργασία με τα κράτη μέλη επιβεβαιώνουν την καταλληλότητα και την ανθεκτικότητα των προδιαγραφών και του κεντρικού συστήματος. Με αυτόν τον τρόπο μειώνονται περαιτέρω οι κίνδυνοι που σχετίζονται με τεχνικές πτυχές της μετάβασης με ευέλικτο τρόπο.

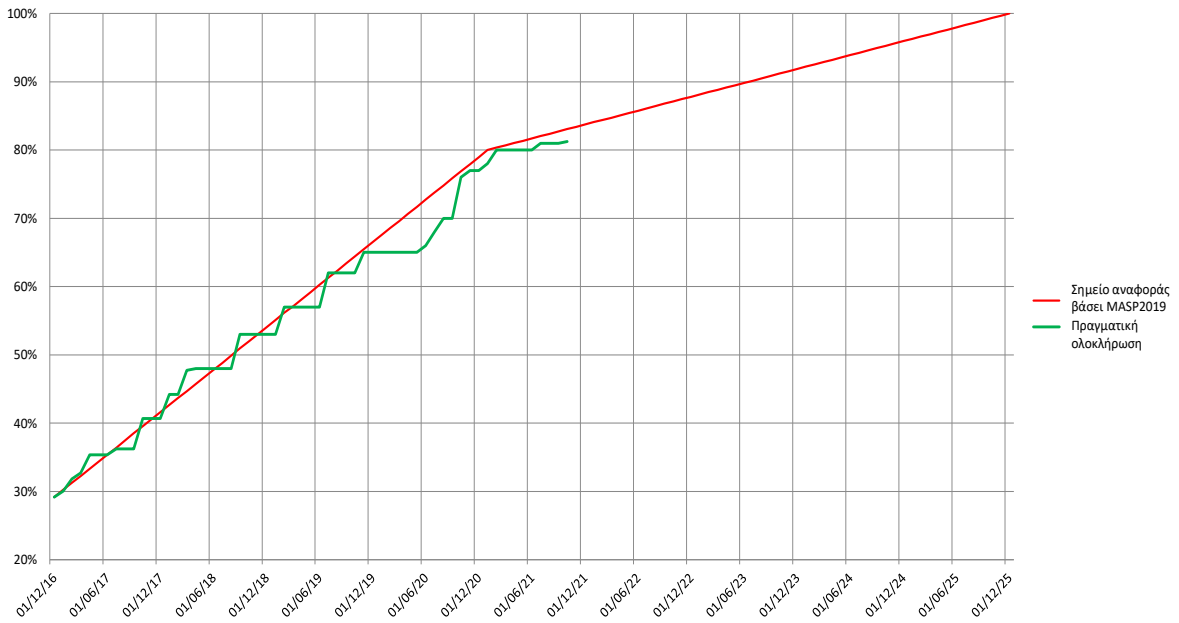
Όλα τα κράτη μέλη επιβεβαίωσαν τον προγραμματισμό τους για την έναρξη λειτουργίας για το AES/ΑΣΕ κατά τη διάρκεια του χρονικού διαστήματος εγκατάστασης από το πρώτο τρίμηνο του 2021 έως το τέταρτο τρίμηνο του 2023, σε πλήρη ευθυγράμμιση με το ΠΕ του ΕΤΚ. Αυτό απεικονίζεται στο Διάγραμμα 2. Η κίτρινη ράβδος υποδεικνύει τη συνιστώμενη προθεσμία εντός της οποίας τα κράτη μέλη πρέπει να προετοιμάσουν το κλείσιμο του υφιστάμενου συστήματος εξαγωγών και να θέσουν σε λειτουργία τα νέα, ώστε να είναι έτοιμα για τη νόμιμη καταληκτική ημερομηνία, η οποία υποδεικνύεται από την κόκκινη ράβδο.

Διάγραμμα 2 – Έναρξη λειτουργίας AES/ΑΣΕ – Φάση 1 από τις εθνικές διοικήσεις

Συνοψίζοντας την κατάσταση για τα υπόλοιπα έξι διευρωπαϊκά έργα, η Επιτροπή βρίσκεται σε καλό δρόμο για την τήρηση των νόμιμων προθεσμιών που συμφωνήθηκαν στο πλαίσιο του ΕΤΚ και του ΠΕ του ΕΤΚ, καθώς και των οροσήμων των έργων που ορίζονται στο πολυετές στρατηγικό σχέδιο για τα τελωνεία (MASP-C) του 2019. Παρότι τα κράτη μέλη είναι επίσης επί το πλείστον σε καλό δρόμο, πέντε κράτη μέλη ανέφεραν καθυστερήσεις στην εγκατάσταση ορισμένων συστημάτων, που κυμαίνονται από έναν μήνα έως άνω των δύο ετών σε μία περίπτωση[8]. Δύο κράτη μέλη ανέφεραν ότι, μετά την εγκατάσταση, θα διαθέσουν στους συναλλασσομένους τους μεγαλύτερη μεταβατική περίοδο σε σχέση με τη νομικά οριζόμενη για τη σύνδεση με τα συστήματά τους —κατά έναν μήνα το ένα και κατά ένα έτος το άλλο[9]. Δεδομένου ότι τα εν λόγω συστήματα προγραμματίζονται για το 2023, το 2024 και το 2025, υπάρχει ακόμη χρόνος για τη λήψη μέτρων μετριασμού προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι καθυστερήσεις που προβλέπονται επί του παρόντος. Η Επιτροπή θα συνεργαστεί στενά με τα εν λόγω κράτη μέλη για τον σκοπό αυτόν.

Τέλος, είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι, ενόψει της υλοποίησης του ΠΕ του ΕΤΚ, **η Επιτροπή θα έχει εκτελέσει περίπου το 84 % των δραστηριοτήτων της έως τον Δεκέμβριο του 2021**. Αυτό αντιστοιχεί σε αύξηση σε σχέση με το προηγούμενο έτος, κατά το οποίο αναφέρθηκε ποσοστό 79 % του συνολικού έργου ανάπτυξης που οφείλει να εκτελεστεί έως το 2025. Το ποσοστό αυτό βασίζεται σε βασικούς δείκτες επιδόσεων μόνο για τις δραστηριότητες που έχουν ανατεθεί αποκλειστικά στην Επιτροπή και δεν αντικατοπτρίζει τις δραστηριότητες που εκτελούνται από τα κράτη μέλη. Στην επισκόπηση που ακολουθεί παρουσιάζονται οι προοπτικές όσον αφορά την πρόοδο και τον προγραμματισμό της ΓΔ TAXUD.

Διάγραμμα 3 — Κατά προσέγγιση ποσοστό ολοκλήρωσης των δραστηριοτήτων ανάπτυξης της Επιτροπής

4.2.2 Εθνικά προγράμματα

Τα κράτη μέλη οφείλουν να ολοκληρώσουν την αναβάθμιση των τριών εθνικών συστημάτων τους έως το 2022. Εξαιρείται η συνιστώσα των εξαγωγών του εθνικού συστήματος ειδικών καθεστώτων, για την οποία η δραστηριότητα και ο προγραμματισμός συνδέονται με το Αυτοματοποιημένο Σύστημα Εξαγωγών (ΑΣΕ), καθώς και η συνιστώσα εγγυήσεων σε εθνικό επίπεδο ως μέρος του έργου ΔΕ.

[8] Πίνακες 25, 28, 32, 36 και 37 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής.
[9] Πίνακες 25, 36 και 37 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής.

Τα τρία συστήματα των κρατών μελών που πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί έως τις 31 Δεκεμβρίου 2022 δυνάμει του άρθρου 278 παράγραφος 2 του ΕΤΚ είναι τα εξής:

1) **ΕΤΚ – Γνωστοποίηση άφιξης, Γνωστοποίηση προσκόμισης και Προσωρινή εναπόθεση** (*ΝΑ/ΓΑ, ΡΝ/ΓΠ και ΤS/ΠΕ*) – (αναβάθμιση): καθορίζει την αυτοματοποίηση των διαδικασιών σε εθνικό επίπεδο σε σχέση με τις γνωστοποιήσεις άφιξης μεταφορικών μέσων, την προσκόμιση εμπορευμάτων και τις διασαφήσεις προσωρινής εναπόθεσης, όπως περιγράφονται στον ΕΤΚ. Το έργο αυτό υποστηρίζει την εναρμόνιση μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ των εμπορικών επιχειρήσεων και των τελωνείων.

   Πρόοδος: Το Βέλγιο ανέλαβε πρωτοβουλία συνεργασίας με 12 άλλα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη για την εκπόνηση των προδιαγραφών. Ομάδα εμπειρογνωμόνων, χρηματοδοτούμενη από το πρόγραμμα «Τελωνεία», θα συνεχίσει να συνεργάζεται με στόχο να παράσχει την κατάλληλη λειτουργική και τεχνική τεκμηρίωση και τις δέσμες δοκιμών. Οι ***ΝΑ/ΓΑ, ΡΝ/ΓΠ και ΤS/ΠΕ* έχουν ολοκληρωθεί από ένα, έξι και τέσσερα κράτη μέλη, αντίστοιχα**. Λόγω της φύσης της ανάπτυξης, ορισμένα κράτη μέλη αποφάσισαν να κάνουν χρήση του ICS/ΣΕΕ 2 – Έκδοση 2 προκείμενου να εφαρμόσουν τις απαιτήσεις της γνωστοποίησης άφιξης, με αποτέλεσμα ορισμένες προγραμματισμένες ημερομηνίες να υπερβαίνουν, τελικά, την προθεσμία που ορίζεται στο ΠΕ του ΕΚΤ.

2) **ΕΤΚ – Εθνικά Συστήματα Εισαγωγών** – *NIS/ΕΣΕ* (αναβάθμιση): αποσκοπούν στην εφαρμογή όλων των απαιτήσεων σχετικά με τις διαδικασίες και τα δεδομένα που απορρέουν από τον ΕΤΚ και αφορούν τις εισαγωγές. Τα κράτη μέλη πρέπει να αναπτύξουν τεχνικές προδιαγραφές σε εθνικό επίπεδο ως ένα πρώτο βήμα προς την ολοκλήρωση των συστημάτων.

   Πρόοδος: Δεκαπέντε κράτη μέλη έχουν ολοκληρώσει τις τεχνικές προδιαγραφές τους. Δύο δεν έχουν ξεκινήσει ακόμη και άλλο ένα κράτος μέλος δεν παρέσχε ενημέρωση. Όλα τα κράτη μέλη, με εξαίρεση δύο, βρίσκονται σε καλό δρόμο για την επίτευξη του οροσήμου δραστηριοτήτων για το 2022.

3) **ΕΤΚ – Ειδικά Καθεστώτα** – *SP/EK* (αναβάθμιση): στοχεύουν στην εναρμόνιση και διευκόλυνση των ειδικών καθεστώτων (τελωνειακή αποταμίευση, ειδικός προορισμός, προσωρινή εισαγωγή και τελειοποίηση προς επανεξαγωγή και τελειοποίηση προς επανεισαγωγή). Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εφαρμόσουν όλες τις απαιτούμενες αλλαγές του ΕΤΚ για τα εν λόγω ειδικά καθεστώτα στα εθνικά τους συστήματα. Η πρώτη συνιστώσα (εξαγωγές) των SP/ΕΚ θα υλοποιηθεί παράλληλα με και στο πλαίσιο του εθνικού έργου για το Αυτοματοποιημένο Σύστημα Εξαγωγών (AES/ΑΣΕ) (με καταληκτική ημερομηνία εγκατάστασης το 2025), ενώ η δεύτερη συνιστώσα (εισαγωγές) θα αποτελεί μέρος της αναβάθμισης του έργου ΕΤΚ – Εθνικά Συστήματα Εισαγωγών (με καταληκτική ημερομηνία εγκατάστασης το 2022).

   Πρόοδος: Εννέα κράτη μέλη έχουν ολοκληρώσει τις τεχνικές προδιαγραφές τους για τη Συνιστώσα 1 του SP/ΕΚ, ενώ δεκατέσσερα τις έχουν ολοκληρώσει για τη Συνιστώσα 2. Υπάρχουν αλληλεξαρτήσεις με το AES/ΑΣΕ και την αναβάθμιση των Εθνικών Συστημάτων Εισαγωγών. Μέχρι στιγμής, δεν έχουν αναφερθεί καθυστερήσεις από τα κράτη μέλη και **όλα τα κράτη μέλη βρίσκονται σε καλό δρόμο** με την πρώτη προθεσμία να είναι το 2022.

Συνοψίζοντας όσον αφορά τα εθνικά συστήματα, **τα κράτη μέλη καταβάλλουν έντονες προσπάθειες, ενίοτε και μέσω εντατικής συνεργασίας, για να σημειώσουν πρόοδο ως προς την εφαρμογή των απαιτήσεων για τις ΝΑ/ΓΑ, ΡΝ/ΓΠ και ΤS/ΠΕ, τις προσαρμογές στα Εθνικά Συστήματα Εισαγωγών και τα αλληλένδετα ειδικά καθεστώτα.** Δεδομένου ότι πλησιάζει η προθεσμία εγκατάστασης, 31 Δεκεμβρίου 2022 και για τις τρεις περιπτώσεις, τα κράτη μέλη θα πρέπει να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στο ζήτημα αυτό, ιδίως τα έξι κράτη μέλη που δεν μπόρεσαν να επιβεβαιώσουν την έγκαιρη ανάπτυξη για τη ΝΑ/ΓΑ, τα τέσσερα κράτη μέλη για τη ΡΝ/ΓΠ και τα τρία κράτη μέλη για την ΤS/ΠΕ, καθώς και τα δύο κράτη μέλη για τα NIS/ΕΣΕ, όπως φαίνεται στους πίνακες 14, 15, 16 και 18 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την παρούσα έκθεση.

4.3 Κίνδυνοι καθυστερήσεων

Η Επιτροπή σημειώνει ικανοποιητική πρόοδο όσον αφορά τις εξελίξεις που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά της και δεν έχουν εντοπιστεί ούτε σημειωθεί καθυστερήσεις πέραν των νόμιμων προθεσμιών. Επιπλέον, δεν έχουν αναφερθεί σημαντικοί κίνδυνοι που θα συνεπάγονταν καθυστερήσεις στην εγκατάσταση.

Τα **κράτη μέλη σημειώνουν επίσης σημαντική πρόοδο** όσον αφορά τις εξελίξεις που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά τους. Εντούτοις, όπως αναφέρεται στο τμήμα 4.2.2, **ορισμένα κράτη μέλη έχουν αναφέρει καθυστερήσεις πέραν των νόμιμων προθεσμιών**. Οι πίνακες στο συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, όπου παρουσιάζονται οι αναφερθείσες καθυστερήσεις από τα κράτη μέλη, αναφέρονται σε κάθε έργο που απαριθμείται κατωτέρω.

- Για την υλοποίηση της **γνωστοποίησης άφιξης**, τα ακόλουθα κράτη μέλη έχουν προγραμματισμένη ημερομηνία λειτουργίας η οποία είναι μεταγενέστερη της καταληκτικής ημερομηνίας που ορίζεται στο πρόγραμμα εργασιών του ΕΤΚ: BE, BG, EE, ES, NL και SE (πίνακας 14). Ειδικότερα, τρία από τα εν λόγω κράτη μέλη (Βουλγαρία, Εσθονία και Ισπανία) ανέφεραν ότι θα χρησιμοποιήσουν τη ΝΑ/ΓΑ που ενσωματώθηκε στο ICS/ΣΕΕ 2 – Έκδοση 2 (προγραμματισμένη εγκατάσταση 1 Μαρτίου 2023). Για το Βέλγιο και τις Κάτω Χώρες η καθυστέρηση περιορίζεται σε δύο με τρεις μήνες. Η Γερμανία και η Ιρλανδία επέλεξαν την ένδειξη «άνευ αντικειμένου», ενώ η Δανία, η Μάλτα και η Σλοβακία δεν διαβίβασαν προγραμματισμένη ημερομηνία.

- Για την υλοποίηση της **γνωστοποίησης προσκόμισης**, τα ακόλουθα κράτη μέλη έχουν αναφέρει προγραμματισμένη ημερομηνία έναρξης για τη ΡΝ/ΓΠ η οποία είναι μεταγενέστερη της καταληκτικής ημερομηνίας που ορίζεται στο πρόγραμμα εργασιών του ΕΚΤ: BE, EE, NL και SE (πίνακας 15). Πιο συγκεκριμένα, για το Βέλγιο και τις Κάτω Χώρες η εκτιμώμενη καθυστέρηση περιορίζεται σε δύο μήνες. Η Εσθονία και η Σουηδία προγραμματίζουν έγκαιρη εγκατάσταση στο εθνικό τους σύστημα, αλλά η μετάβαση όλων των οικονομικών φορέων θα είναι σταδιακή και θα ολοκληρωθεί μετά την καταληκτική ημερομηνία της 31ης Δεκεμβρίου 2022. Η Πολωνία, η Ρουμανία και η Σλοβακία δεν διαβίβασαν προγραμματισμένη ημερομηνία.

- Για την υλοποίηση της **προσωρινής εναπόθεσης**, τα ακόλουθα κράτη μέλη έχουν αναφέρει προγραμματισμένη ημερομηνία λειτουργίας η οποία είναι μεταγενέστερη της καταληκτικής ημερομηνίας που ορίζεται στο πρόγραμμα εργασιών του ΕΤΚ: BE, EE και NL (πίνακας 16). Το Βέλγιο και οι Κάτω Χώρες ανέφεραν καθυστέρηση ενός τριμήνου· η Εσθονία προγραμματίζει έγκαιρη εγκατάσταση στο σύστημα της, αλλά η μετάβαση όλων των οικονομικών φορέων θα είναι σταδιακή και θα ολοκληρωθεί μετά την καταληκτική ημερομηνία της 31ης Δεκεμβρίου 2022. Η Δανία, η Πολωνία, η Ρουμανία και η Σλοβακία δεν διαβίβασαν προγραμματισμένη ημερομηνία.

- Για την υλοποίηση της **αναβάθμισης των εθνικών συστημάτων εισαγωγών**, τα ακόλουθα κράτη μέλη ανέφεραν προγραμματισμένη ημερομηνία λειτουργίας η οποία είναι μεταγενέστερη της καταληκτικής ημερομηνίας που ορίζεται στο πρόγραμμα εργασιών του ΕΤΚ: BE (περιορίζεται σε λίγες ημέρες) και MT (2 τρίμηνα) (πίνακας 18). Η Δανία, η Πολωνία, η Ρουμανία και η Σλοβακία δεν διαβίβασαν προγραμματισμένη ημερομηνία. Επιπλέον, η Ελλάδα και η Λιθουανία ανέφεραν ότι δεν έχουν ξεκινήσει ακόμη εργασίες για τις τεχνικές προδιαγραφές, γεγονός που θα μπορούσε επίσης να δημιουργήσει προβλήματα ως προς την πρόοδο που θα επιτευχθεί ενόψει της καταληκτικής ημερομηνίας της 31ης Δεκεμβρίου 2022.

- Για την υλοποίηση του **ICS/ΣΕΕ 2 – Έκδοση 2**, το ακόλουθο κράτος μέλος έχει αναφέρει προγραμματισμένη ημερομηνία εγκατάστασης η οποία είναι μεταγενέστερη της καταληκτικής ημερομηνίας που ορίζεται στο πρόγραμμα εργασιών του ΕΤΚ: MT (πίνακας 28). Δεν διαβιβάστηκε προγραμματισμένη ημερομηνία από το Βέλγιο, την Ελλάδα, την Ιταλία και τη Ρουμανία.

- Για την υλοποίηση του **PoUS/ΑΕΚ – Φάση 1**, τα ακόλουθα κράτη μέλη έχουν αναφέρει προγραμματισμένη ημερομηνία εγκατάστασης η οποία είναι μεταγενέστερη της καταληκτικής

ημερομηνίας που ορίζεται στο πρόγραμμα εργασιών του ΕΤΚ: CZ και HU (πίνακας 32). Δεν διαβιβάστηκε προγραμματισμένη ημερομηνία από το Βέλγιο, τη Δανία, την Ελλάδα, την Ιταλία, τη Λιθουανία, τη Μάλτα και την Πολωνία.

- Για την υλοποίηση του **CCI/ΚΤΕ – Φάση 1**, το ακόλουθο κράτος μέλος έχει αναφέρει προγραμματισμένη ημερομηνία εγκατάστασης και λειτουργίας η οποία είναι μεταγενέστερη της καταληκτικής ημερομηνίας που ορίζεται στο πρόγραμμα εργασιών του ΕΤΚ: DE (πίνακας 36). Ο συγκεκριμένος προγραμματισμός εμφανίζει καθυστέρηση σε σχέση με την έκθεση του 2020. Η Γερμανία ανέφερε ότι η υφιστάμενη αρχιτεκτονική και υποδομή του εθνικού συστήματος εισαγωγών δεν επαρκεί και απαιτεί θεμελιώδεις ανανεώσεις και εκσυγχρονισμό προκειμένου να εκπληρωθούν οι απαιτήσεις του CCI/ΚΤΕ του ΕΤΚ, βλ. τμήμα 4.7 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής. Η Σουηδία δεν διαβίβασε προγραμματισμένη ημερομηνία.

- Για την υλοποίηση του **CCI/ΚΤΕ – Φάση 2**, το ακόλουθο κράτος μέλος έχει αναφέρει προγραμματισμένη ημερομηνία λειτουργίας η οποία είναι μεταγενέστερη της καταληκτικής ημερομηνίας που ορίζεται στο πρόγραμμα εργασιών του ΕΤΚ: DE (πίνακας 37). Η προγραμματισμένη ημερομηνία εγκατάστασης της Γερμανίας στον πίνακα είναι μεταγενέστερη κατά ένα μήνα σε σχέση με τη στοχοθετημένη ημερομηνία στο πρόγραμμα εργασίας, ενώ θα προβλεφθεί περίοδος μετάβασης που εκτείνεται έως τις 30 Ιουνίου 2026. Εντούτοις, μετά τη συλλογή των στοιχείων του πίνακα 37, η Γερμανία ανέφερε ότι προτίθεται να εγκαταστήσει τη Φάση 2 εντός του χρονικού διαστήματος εγκατάστασης που ορίζεται στο ΠΕ του ΕΤΚ. Η Γερμανία εξήγησε ότι το συγκεκριμένο έργο θα υλοποιηθεί στο πλαίσιο της σημαντικής έκδοσης του εθνικού της συστήματος ΤΠ ATLAS (Έκδοση 10.3), του οποίου οι προπαρασκευαστικές δραστηριότητες δεν έχουν ξεκινήσει ακόμη. Το Βέλγιο και η Σουηδία δεν διαβίβασαν προγραμματισμένη ημερομηνία.

- Όσον αφορά την υλοποίηση των **NCTS/ΝΜΣΔ – Φάση 5 και AES/ΑΣΕ – Φάση 1,** παρότι τα κράτη μέλη σημειώνουν ικανοποιητική πρόοδο και όλα επιβεβαίωσαν ότι θα είναι έτοιμα έως την 1η Δεκεμβρίου 2023, υπάρχουν αυξανόμενα αποδεικτικά στοιχεία ότι ορισμένα ενδέχεται να αντιμετωπίσουν σημαντικές δυσκολίες στην τήρηση των δεσμεύσεών τους λόγω καθυστερημένης έναρξης, προβλημάτων στις δημόσιες συμβάσεις, καθυστερήσεων στην υλοποίηση, ανεπάρκειας πόρων, COVID-19 και μετάβασης των συναλλασσομένων.

  Συνολικά, τα κράτη μέλη εκπλήρωσαν τα μεταβατικά ορόσημα σε ποσοστό 26 %, από 18 % που ήταν στο τέλος του 2020, γεγονός ενδεικτικό της σημαντικής προόδου. Εντούτοις, το ποσοστό αυτό υπολείπεται του αναμενόμενου 36 %. Σημαντικός αριθμός κρατών μελών αντιμετωπίζει δυσκολίες στην τήρηση των νομικών υποχρεώσεων. Η μετάβαση των κρατών μελών έχει ήδη παραταθεί κατά ένα και πλέον τρίμηνο από το τέλος του 2020 και μπορεί να παραταθεί περαιτέρω, δεδομένου ότι το 40 % των κρατών μελών επί του παρόντος επανεξετάζουν τα εθνικά τους σχέδια, ενώ άλλα αντιμετωπίζουν σημαντικές δυσκολίες στην εξεύρεση των αναγκαίων πόρων. Η Επιτροπή θεωρεί ότι το ήμισυ των σχεδίων των κρατών μελών παρουσιάζουν σημαντικούς κινδύνους όσον αφορά την ομαλή και έγκαιρη εγκατάσταση των έργων AES/ΑΣΕ – Φάση 1 και NCTS/ΝΜΣΔ – Φάση 5 εντός της προθεσμίας της 1ης Δεκεμβρίου 2023. Αν δεν υπάρξει δυναμική και ισχυρή απάντηση από τα κράτη μέλη, η κατάσταση αυτή μπορεί να οδηγήσει σε μη τήρηση της προθεσμίας. Είναι σημαντικό όλα τα κράτη μέλη να είναι έτοιμα εγκαίρως και να διαθέτουν σχέδια έκτακτης ανάγκης για την έναρξη πλήρους λειτουργίας την 1η Δεκεμβρίου 2023.

- Για την υλοποίηση του **NCTS/ΝΜΣΔ – Φάση 6**, τα κράτη μέλη εξέφρασαν ορισμένες ανησυχίες όσον αφορά τον προγραμματισμό, διότι η απόκλιση στις ημερομηνίες εγκατάστασης των NCTS/ΝΜΣΔ – Φάση 6 και ICS/ΣΕΕ 2 – Έκδοση 3, όπως αποτυπώνεται στο MASP-C και στο ΠΕ του ΕΤΚ, θέτει δυσκολίες υλοποίησης. Η Επιτροπή έχει λάβει τα αναγκαία μέτρα για την επίλυση του θέματος και την παράλληλη τήρηση των ημερομηνιών εντός των προθεσμιών που ορίζονται στον ΕΤΚ.
- Όσον αφορά την υλοποίηση της **εθνικής συνιστώσας 2 του GUM/ΔΕ**, τα περισσότερα κράτη μέλη προγραμματίζουν έγκαιρη εγκατάσταση και λειτουργία, με εξαίρεση τη Φινλανδία και τη

Γαλλία (περίπου 1 μήνας καθυστέρησης) (πίνακας 25). Δεδομένου ότι πρόκειται για σύστημα το οποίο θα υλοποιηθεί μόλις το 2025 και οι καθυστερήσεις που αναφέρθηκαν είναι περιορισμένες, υπάρχει ακόμη χρόνος για την αντιμετώπιση του συγκεκριμένου κινδύνου.

Από πλευράς **κρατών μελών**, ορισμένοι από τους γενικούς κινδύνους εμφανίζονται σε επαναλαμβανόμενη βάση με την πάροδο των ετών. Διαρκής πηγή δυσκολιών είναι η έλλειψη πόρων και η ανάγκη περαιτέρω ενοποίησης των έργων του ΕΤΚ. Ωστόσο, τα κράτη μέλη προέβλεψαν επίσης διάφορα μέτρα μετριασμού για την αποφυγή καθυστέρησης στην έναρξη της λειτουργίας. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο κίνδυνος από τα κράτη μέλη εξετάστηκε σε συνδυασμό με άλλους εξωτερικούς παράγοντες (βλ. πίνακες 12, 13, 17, 34, 35 και 38 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την παρούσα έκθεση). Επιπλέον, στην ετήσια έκθεση προόδου του 2020, τα κράτη μέλη επισήμαναν ήδη τις δυσκολίες όσον αφορά **την εκπλήρωση των υποχρεώσεων για τα τελωνειακά συστήματα τις οποίες επιβάλλει η δέσμη μέτρων ΦΠΑ για το ηλεκτρονικό εμπόριο** που εγκρίθηκε στις 5 Δεκεμβρίου 2017[10]. Χάρη στην αναβολή εφαρμογής των νέων κανόνων κατά έξι μήνες (από 01/01/2021 σε 01/07/2021), τα κράτη μέλη είχαν στη διάθεσή τους περισσότερο χρόνο ώστε να τηρήσουν τις νόμιμες προθεσμίες σε επίπεδο εθνικών εξελίξεων, αν και μικρός αριθμός κρατών μελών έκανε λόγο για παράπλευρες επιπτώσεις της πρωτοβουλίας ΦΠΑ για το ηλεκτρονικό εμπόριο στην εφαρμογή του ΕΤΚ. Πέντε κράτη μέλη ανέφεραν την ανάγκη αναπρογραμματισμού ορισμένων δραστηριοτήτων του ΕΤΚ και αναβάθμισης των πλατφορμών και υποστηρικτικών συστημάτων ΤΠ.

Όσον αφορά **τις προκλήσεις που προέκυψαν λόγω της πανδημίας COVID-19**, η Επιτροπή επανέλαβε ότι, σε σχέση με τις δικές της δραστηριότητες, δεν παρατηρήθηκε αντίκτυπος. Τα κράτη μέλη ανέφεραν ότι υπήρξε πρόσθετη πίεση στον εθνικό προγραμματισμό τους και στον αριθμό των ανθρώπινων πόρων που διατίθενται εσωτερικά και εξωτερικά (εργολάβοι ΤΠ, οικονομικοί φορείς).

Εν κατακλείδι, από την αξιολόγηση των κύριων κινδύνων για την έγκαιρη υλοποίηση των συστημάτων του ΕΤΚ προέκυψε ότι οι **κίνδυνοι εντοπίζονται κυρίως στα κράτη μέλη και συνδέονται με περιορισμούς σε επίπεδο πόρων, την πολυπλοκότητα των έργων και την ενοποίησή τους, τις δημόσιες συμβάσεις και συμβατικά ζητήματα, καθώς και με ορισμένους εξωτερικούς παράγοντες όπως η πανδημία COVID-19.** Η Επιτροπή θα συνεχίσει να στηρίζει τα κράτη μέλη για την αποφυγή των κινδύνων να σημειωθούν καθυστερήσεις στην εγκατάσταση των ηλεκτρονικών συστημάτων, όπως περιγράφεται στο τμήμα 4.4 κατωτέρω.

4.4 Μέτρα μετριασμού

Πέραν των μέτρων μετριασμού που λήφθηκαν με αφετηρία το 2020 προκειμένου να μειωθεί ο κίνδυνος μεταβολών όσον αφορά τα δεδομένα, η Επιτροπή ενέκρινε τις αναγκαίες τροποποιήσεις της κατ' εξουσιοδότηση πράξης του ΕΤΚ[11] και της εκτελεστικής πράξης του ΕΤΚ[12] στις 7 Δεκεμβρίου 2020 και στις 8 Φεβρουαρίου 2021 αντίστοιχα, οι οποίες δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα στις 23/02/2021 και άρχισαν να ισχύουν στις 15 Μαρτίου 2021. Οι εν λόγω τροποποιήσεις παγιώνουν τις απαιτήσεις περί δεδομένων του παραρτήματος Β για την περαιτέρω υλοποίηση των ηλεκτρονικών συστημάτων. Στη διάρκεια του 2021 τέθηκε σε εφαρμογή μια ετήσια διαδικασία διαχείρισης αλλαγών του παραρτήματος Β, για τον χειρισμό ενδεχόμενων περαιτέρω διορθώσεων.

Για να είναι δυνατή η έγκαιρη υλοποίηση των ΤΠ του ΕΤΚ και του MASP-C, η Επιτροπή έθεσε σε εφαρμογή μια νέα σύμβαση-πλαίσιο το 2021 για την εξωτερική ανάθεση των δραστηριοτήτων της ανάπτυξης ΤΠ, που ενσωματώνει παρακολούθηση του εκσυγχρονισμού των ΤΠ με γνώμονα την καινοτομία και την ευελιξία. Η εν εξελίξει διαδικασία εκσυγχρονισμού των ΤΠ της ΓΔ TAXUD επιτρέπει ταχύτερες διορθώσεις, παράλληλη εργασία και πιο ισόρροπο φόρτο εργασίας, μέσω του καταμερισμού σε κατανοητές δέσμες εργασιών και επαναλήψεων. Ο μηχανισμός ενισχυμένης

[10] Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2017/2459 του Συμβουλίου, της 5ης Δεκεμβρίου 2017 (ΕΕ L 348 της 29.12.2017, σ. 32)

[11] Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2015/2446 της Επιτροπής, της 28ης Ιουλίου 2015, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 952/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όσον αφορά λεπτομερείς κανόνες σχετικούς με ορισμένες από τις διατάξεις του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 343 της 29.12.2015, σ. 1).

[12] Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2015/2447 της Επιτροπής, της 24ης Νοεμβρίου 2015, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής ορισμένων διατάξεων του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 952/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 343 της 29.12.2015, σ. 558).

συνεργασίας μεταξύ όλων των ενδιαφερόμενων μερών από την έναρξη των έργων εξακολουθεί να συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας των προπαρασκευαστικών δραστηριοτήτων και στην αποφυγή δυσκολιών σε σχέση με τη λήψη αποφάσεων και πρόσθετες απαιτήσεις σε μεταγενέστερα στάδια των έργων.

Όσον αφορά την παρακολούθηση της προόδου ως προς την υλοποίηση του ΠΕ του ΕΤΚ, η Επιτροπή χρησιμοποίησε διάφορα μέσα.

Πρώτον, ο πίνακας ελέγχου του πολυετούς στρατηγικού σχεδίου για τα τελωνεία (MASP-C) εξακολουθεί να χρησιμοποιείται για την παρακολούθηση της προόδου όλων των εν εξελίξει έργων, ούτως ώστε η Επιτροπή να εντοπίζει πιθανές καθυστερήσεις σε πρώιμο στάδιο. Ως βάση αναφοράς για τα ορόσημα του πίνακα ελέγχου λαμβάνεται το MASP-C 2019 και το ΠΕ του ΕΤΚ για το 2019. Ο πίνακας ελέγχου υποβάλλεται σε τριμηνιαία βάση στα κράτη μέλη (Ομάδα Συντονισμού Ηλεκτρονικών Τελωνείων) και στους οικονομικούς φορείς (Ομάδα Εμπορικών Επαφών) για σκοπούς ενημέρωσης και συντονισμού.

Δεύτερον, η Επιτροπή δημιούργησε προγράμματα συντονισμού και παρακολούθησης για τα αποκεντρωμένα διευρωπαϊκά συστήματα.

Για παράδειγμα, για την υλοποίηση του προγράμματος ICS/ΣΕΕ 2, η Επιτροπή συνέχισε τις «διευρωπαϊκές δραστηριότητες συντονισμού του ICS/ΣΕΕ 2»[13] προκειμένου να διασφαλίσει την επιτυχή εγκατάσταση του ICS/ΣΕΕ 2 – Έκδοση 1. Κατόπιν, η προσοχή μετατοπίστηκε από το ICS/ΣΕΕ 2 – Έκδοση 1 στις Εκδόσεις 2 και 3. Η Επιτροπή παρείχε στήριξη στα κράτη μέλη και στους οικονομικούς φορείς στις αναπτυξιακές τους δραστηριότητες μέσω σειράς δραστηριοτήτων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονταν οι ακόλουθες:

- οργάνωση διαδικτυακών σεμιναρίων με συμμετέχοντες από τα κράτη μέλη, οικονομικούς φορείς και διεθνείς οργανισμούς, σε συνδυασμό με την παροχή υλικού καθοδήγησης·
- στενή και συνεχής παρακολούθηση, υποστήριξη στον συντονισμό των δραστηριοτήτων δοκιμών συμμόρφωσης και ενθάρρυνση των εθνικών διοικήσεων και των οικονομικών φορέων να συντονίσουν τα επιμέρους έργα τους·
- διαδικτυακά προγράμματα κατάρτισης και υλικό κατάρτισης, εκστρατείες επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας περιεχομένου για το ICS/ΣΕΕ 2 στον ιστότοπο Europa, εκστρατεία μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και άμεση επικοινωνία με τα ενδιαφερόμενα μέρη και τους φορείς διαμόρφωσης της κοινής γνώμης·
- διμερείς συνεδριάσεις με κράτη μέλη τα οποία εμφάνισαν καθυστερήσεις και δεν τήρησαν την αναμενόμενη ημερομηνία έναρξης λειτουργίας από τις 15 Μαρτίου 2021, σύμφωνα με το ΠΕ του ΕΤΚ. Η Επιτροπή και τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη συζήτησαν σχετικά με τα αναγκαία μέτρα μετριασμού για τη διασφάλιση της υλοποίησης της Έκδοσης 1 το συντομότερο δυνατόν και πριν από τη λήξη του χρονικού διαστήματος εγκατάστασης (1 Οκτωβρίου 2021) που ορίζεται στο ΠΕ του ΕΤΚ. Το χρονικό διάστημα εγκατάστασης από τις 15 Μαρτίου 2021 έως την 1η Οκτωβρίου 2021 μπορεί να παραχωρηθεί στους οικονομικούς φορείς για σύνδεση στο ICS/ΣΕΕ 2 και για την έναρξη υποβολής συνοπτικής διασάφησης εισόδου στο ICS/ΣΕΕ 2.

Επίσης, όσον αφορά τα διευρωπαϊκά συστήματα NCTS/ΝΜΣΔ – Φάση 5 και AES/ΑΣΕ, η Επιτροπή συνέχισε τα «προγράμματα παρακολούθησης και συντονισμού εθνικών διοικήσεων», χρησιμοποιώντας βασικούς δείκτες επιδόσεων με στόχο την τακτική αξιολόγηση της προόδου και την έγκαιρη προειδοποίηση. Η τριμηνιαία παρακολούθηση περιλαμβάνει τον καθορισμό ενδιάμεσων οροσήμων ανά έργο (π.χ. ορόσημα βάσει των οποίων τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν ολοκληρώσει τις δοκιμές συμμόρφωσης). Αυτή η στενή παρακολούθηση είναι αναγκαία προκειμένου να καταστεί διαχειρίσιμη η εγκατάσταση των αποκεντρωμένων διευρωπαϊκών συστημάτων και να αποφευχθεί το πρόσθετο

[13] Το σκέλος των διευρωπαϊκών δραστηριοτήτων συντονισμού του ICS/ΣΕΕ 2, ως αναπόσπαστο στοιχείο του προγράμματος ICS/ΣΕΕ 2, δρομολογήθηκε το 2018.

κόστος της παράλληλης λειτουργίας παλαιών και νέων συστημάτων σε περίπτωση εκτεταμένου χρονικού περιθωρίου εγκατάστασης.

Επιπλέον, με στόχο να στηριχθούν τα κράτη μέλη στην ανάπτυξη και την εγκατάσταση των εθνικών τους συνιστωσών για τα διευρωπαϊκά συστήματα NCTS/ΝΜΣΔ – Φάση 5 και AES/ΑΣΕ, η Επιτροπή επέκτεινε το συγκεκριμένο πρόγραμμα συντονισμού το 2021, παρέχοντας εξατομικευμένη στήριξη και καθοδήγηση για κάθε κράτος μέλος, προκειμένου να συνδράμει στην ελαχιστοποίηση των κινδύνων των εθνικών έργων και να προσφέρει συνολική εμπειρία δοκιμών, για την επιτάχυνση της ετοιμότητάς τους και τον μετριασμό των τεχνικών κινδύνων κατά την εγκατάσταση των εθνικών τους συστημάτων στα διευρωπαϊκά συστήματα. Η Επιτροπή έθεσε σε εφαρμογή ένα φιλόδοξο πρόγραμμα κατάρτισης. Το πρόγραμμα συντονισμού αποδείχθηκε καίριας σημασίας για τη διατήρηση υψηλού επιπέδου διαφάνειας όσον αφορά την πρόοδο των κρατών μελών και την αναφορά της συλλογικής προόδου των κρατών μελών. Τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν κατά το 2020 και το 2021 είναι διαθέσιμα στο τμήμα 4.8.1 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής. Τα αποτελέσματα των εν λόγω προγραμμάτων συνεισφέρουν πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με την πρόοδο και θα συνεχίσουν να αξιοποιούνται στις μελλοντικές ετήσιες εκθέσεις προόδου.

Στο πλαίσιο του συντονιστικού της ρόλου, η Επιτροπή επισήμανε την πρόοδο των κρατών μελών και τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν και παρότρυνε τους/τις Γενικούς/-ές Διευθυντές/-ριες των διοικήσεων των κρατών μελών να αντιμετωπίσουν τα εν λόγω ζητήματα. Τα κράτη μέλη που σχεδιάζουν την έναρξη λειτουργίας κατά τα δύο τελευταία τρίμηνα του 2023 κλήθηκαν να αναλάβουν όλα τα αναγκαία μέτρα για την επίσπευση των σχεδίων τους και την ελαχιστοποίηση των κινδύνων προκειμένου να μην αναγκαστούν να αναβάλουν τη λήξη της μετάβασης που είναι προγραμματισμένη για την 1η Δεκεμβρίου 2023 εις βάρος των κρατών μελών που έχουν επενδύσει προκειμένου να αξιοποιήσουν πλήρως τα οφέλη του ΕΤΚ μετά τη συγκεκριμένη ημερομηνία.

Καθ' όλη τη διάρκεια του 2021, η Επιτροπή παρείχε επίσης στήριξη στα κράτη μέλη που εξέφρασαν ανησυχίες όσον αφορά την έγκαιρη υλοποίηση των **εθνικών τους έργων**. Η Επιτροπή οργάνωσε διμερείς συνεδριάσεις για να συζητήσει με τα επιμέρους κράτη μέλη τις ανησυχίες και τις ανάγκες τους, παρέχοντας, μεταξύ άλλων, διευκρινίσεις σε σχέση με νομικά ζητήματα που αφορούν τις εθνικές εξελίξεις, καθώς και στήριξη για την αντιμετώπιση ζητημάτων που τίθενται στο πλαίσιο της επιχειρηματικής ανάλυσης και της ανάλυσης ΤΠ, όπως και της ανάπτυξης που εκτελούν τα κράτη μέλη. Ορισμένα κράτη μέλη κατόρθωσαν να επισπεύσουν τον προγραμματισμό τους και να μειώσουν τον κίνδυνο καθυστερήσεων. Άλλα συνέχισαν τις εντατικές τους προσπάθειες συνεργασίας για την υλοποίηση του έργου ΝΑ/ΓΑ, ΡΝ/ΓΠ, TS/ΠΕ και την ένωση των δυνάμεών τους στο πλαίσιο της ομάδας εμπειρογνωμόνων. Η Επιτροπή συνεχίζει να παρέχει χρηματοδότηση από το πρόγραμμα «Τελωνεία» για την ομάδα εμπειρογνωμόνων σχετικά με νέες προσεγγίσεις όσον αφορά την ανάπτυξη και τη λειτουργία των τελωνειακών συστημάτων ΤΠ (ETCIT).

Επιπλέον, τα κράτη μέλη ανέφεραν τα ακόλουθα είδη μέτρων μετριασμού: χρήση μεθοδολογίας ευέλικτης ανάπτυξης, εξωτερική ανάθεση περισσότερων δραστηριοτήτων ανάπτυξης, ενεργοποίηση πρόσθετων πόρων, κατάτμηση των έργων σε διάφορα στάδια, καθώς και προτεραιότητα σε ένα βασικό πεδίο εφαρμογής και πιθανή αλλαγή της οργάνωσης σε σχέση με τους προμηθευτές τους ώστε να επιτευχθεί πιο αποδοτική διαδικασία ανάπτυξης.

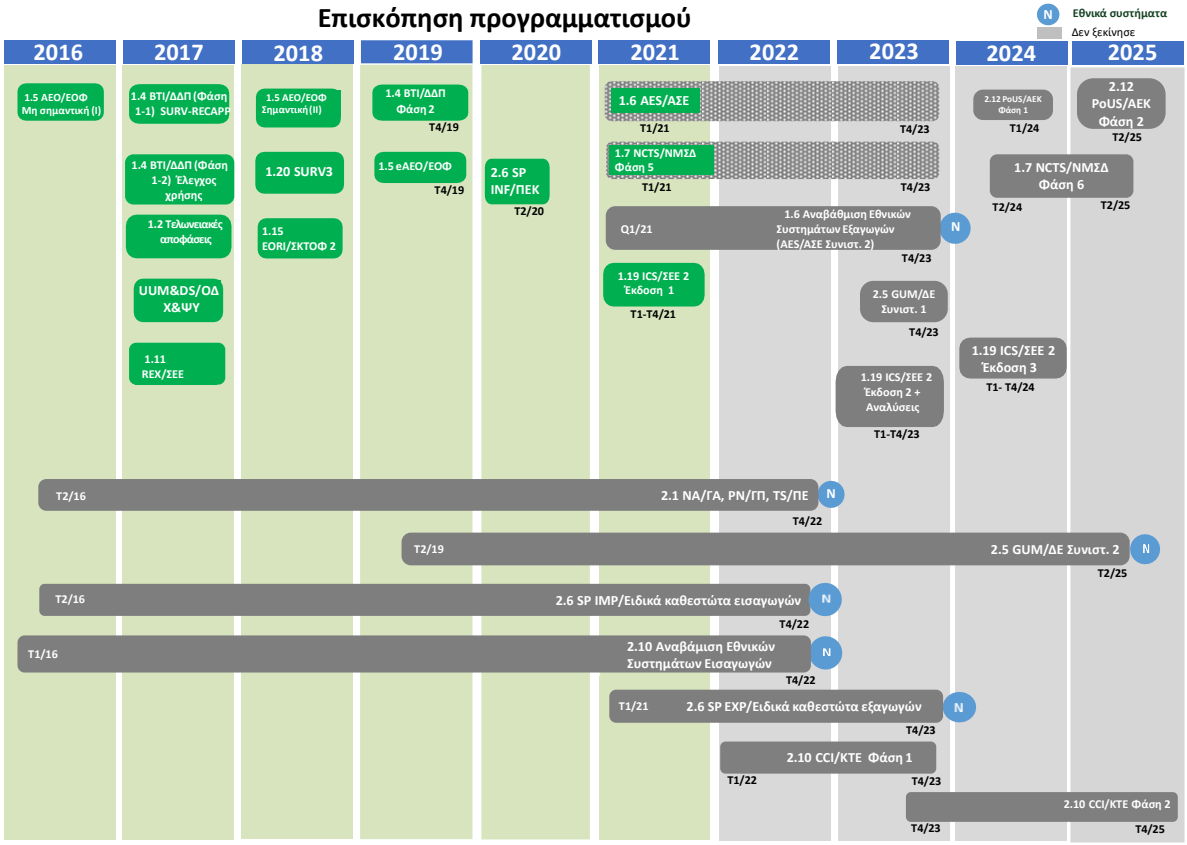
Η Επιτροπή παρακολουθεί και θα συνεχίσει να παρακολουθεί σε τακτική βάση την κατάσταση, μέσω διμερών επαφών με στόχο την κατανόηση των προβλημάτων, την παροχή βοήθειας όπου είναι δυνατόν και την επικέντρωση στα κράτη μέλη όπου εντοπίζεται ανάγκη μετριασμού του κινδύνου καθυστερήσεων.

Οι Γενικοί/-ές Διευθυντές/-ριες των εθνικών διοικήσεων ενημερώθηκαν στο πλαίσιο της Ομάδας Τελωνειακής Πολιτικής σχετικά με την ανάγκη τρίμηνης παρακολούθησης όλων των συστημάτων ανάπτυξης ΤΠ και όχι μόνο των διευρωπαϊκών. Με αυτόν τον τρόπο, θα ενισχυθεί η υποβολή εκθέσεων, η οποία επί του παρόντος διενεργείται δύο φορές ετησίως, σχετικά με στοιχεία για τον εθνικό προγραμματισμό που προβλέπεται σύμφωνα με το άρθρο 278α παράγραφος 4 του ΕΤΚ, στην πορεία προς την κρίσιμη περίοδο της εφαρμογής των εν λόγω αλλαγών στα εθνικά συστήματα. Σε τελική ανάλυση, η έγκαιρη υλοποίηση των εθνικών συνιστωσών παραμένει ευθύνη των κρατών μελών.

5. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Παρατηρείται απτή πρόοδος στην υλοποίηση του ΠΕ του ΕΤΚ. Ολοένα και μεγαλύτερος αριθμός ηλεκτρονικών συστημάτων έχουν ήδη εγκατασταθεί και σήμερα είναι πλήρως λειτουργικά.

Περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τον προγραμματισμό και την κατάσταση προόδου κάθε έργου περιέχονται στο **έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής** που **δημοσιεύεται μαζί με την παρούσα έκθεση**. Στο διάγραμμα 4 κατωτέρω παρουσιάζεται συνοπτική επισκόπηση του προγραμματισμού και της προόδου.

Διάγραμμα 4 — Προγραμματισμός των έργων του προγράμματος εργασίας του ΕΤΚ

Το 2021 αναφέρθηκαν τα ακόλουθα βασικά στοιχεία προόδου και κινδύνων:

Το **ICS2/ΣΕΕ 2 – Έκδοση 1 εγκαταστάθηκε επιτυχώς** το 2021 από την Επιτροπή, όλα τα κράτη μέλη και όλους τους εμπλεκόμενους ταχυδρομικούς φορείς και παρόχους υπηρεσιών ταχυμεταφορών. Το σύστημα διεκπεραιώνει μεγάλο όγκο δεδομένων, φτάνοντας περίπου τις 10 εκατομμύρια συνοπτικές διασαφήσεις εισόδου ανά μήνα.

Τα **NCTS/ΝΜΣΔ – Φάση 5 και AES/ΑΣΕ τέθηκαν επίσης επιτυχώς σε λειτουργία το τρέχον έτος, με έναρξη της λειτουργίας τους στο πρώτο κράτος μέλος**. Οι εντατικές συλλογικές δοκιμές ελαχιστοποιούν τους κινδύνους των τεχνικών λεπτομερειών της μετάβασης. Οι συλλογικές πληροφορίες και η ευελιξία των κρατών μελών και των συναλλασσομένων είναι το βασικό στοιχείο που τροφοδοτεί τα εν λόγω έργα στην πορεία επίτευξης των στόχων τους. Τα έργα βρίσκονται σε καλό δρόμο και τα κράτη μέλη άρχισαν να δημοσιεύουν τις προδιαγραφές τους για τους συναλλασσομένους.

Εντούτοις, η Επιτροπή έκρινε ότι το ήμισυ των εθνικών σχεδίων παρουσιάζουν σοβαρούς **κινδύνους όσον αφορά την ομαλή και έγκαιρη εγκατάσταση των NCTS/ΝΜΣΔ – Φάση 5 και AES/ΑΣΕ** εντός

της νόμιμης προθεσμίας και κάλεσε τα κράτη μέλη **να αναλάβουν όλα τα αναγκαία μέτρα για την επίσπευση των σχεδίων τους και την ελαχιστοποίηση των κινδύνων τους** προκειμένου να μην τεθεί σε κίνδυνο η καταληκτική ημερομηνία του χρονικού διαστήματος εγκατάστασης, με την οποία ορίζεται η λήξη των μεταβατικών ρυθμίσεων.

Αντίστοιχη προειδοποίηση απευθύνθηκε σχετικά με τα **εθνικά έργα για τα οποία αναφέρθηκαν κίνδυνοι καθυστερήσεων** από ορισμένα κράτη μέλη, ιδίως στον τομέα της εισόδου εμπορευμάτων στην ΕΕ. Η ημερομηνία εγκατάστασης, καθώς και η σταδιακή ανάπτυξη και η πλήρης λειτουργία με τη συμμετοχή όλων των οικονομικών φορέων θα πρέπει να εντάσσονται στο χρονικό διάστημα εγκατάστασης που ορίζεται στο ΠΕ του ΕΤΚ.

Οι οικονομικοί φορείς ανέφεραν το διευρωπαϊκό σύστημα κεντρικού τελωνισμού κατά την εισαγωγή ως ένα από τα βασικά έργα που συμβάλλει στον στόχο διευκόλυνσης των συναλλαγών του ΕΤΚ. Η πρώτη εγκατάσταση του συστήματος αυτού θα πραγματοποιηθεί το 2022. Όλα τα κράτη μέλη, πλην ενός, ανέφεραν ότι θα είναι σε θέση να υλοποιήσουν το συγκεκριμένο σύστημα εντός του χρονικού διαστήματος εγκατάστασης που ορίζεται στο ΠΕ του ΕΤΚ. Εντούτοις, σε περίπτωση που προκύψουν σημαντικές καθυστερήσεις στα εθνικά έργα, ενδέχεται να υπάρξει αντίκτυπος και στο συγκεκριμένο εμβληματικό έργο του ΕΤΚ. Η στενή παρακολούθηση της προόδου των εθνικών δραστηριοτήτων θα είναι ιδιαίτερης σημασίας κατά τα προσεχή έτη.

Από την αξιολόγηση της προόδου και των κινδύνων εξακολουθεί να προκύπτει ότι οι προκλήσεις που αφορούν την τήρηση των νομικών προθεσμιών **εντοπίζονται κυρίως στα κράτη μέλη**. Τα κράτη μέλη κάνουν αναφορά σε ζητήματα πόρων, στον αντίκτυπο της πανδημίας COVID-19, στις πολυάριθμες άλλες υποχρεώσεις που πρέπει να υλοποιηθούν μέσω των τελωνειακών συστημάτων και στην πολυπλοκότητα και τη διασυνδεσιμότητα των συστημάτων. Όπως υπογραμμίστηκε στο σύνολο της έκθεσης, όλα τα κράτη μέλη δηλώνουν πρόθυμα να προχωρήσουν στον καθορισμό και στη λήψη μέτρων μετριασμού, προκειμένου να διασφαλιστεί η τήρηση των προθεσμιών προγραμματισμού που ορίζονται στο ΠΕ του ΕΤΚ.

Συμπερασματικά, **τα έργα εξακολουθούν εν πολλοίς να βρίσκονται σε καλό δρόμο και είναι εφικτό να ολοκληρωθούν** σύμφωνα με τον προγραμματισμό των έργων που ορίζεται στο ΠΕ του ΕΤΚ **εφόσον δοθεί προτεραιότητα στην αντιμετώπιση των κινδύνων μέσω μιας ισχυρής δέσμευσης για επείγουσες και συγκεκριμένες δράσεις.** Η Επιτροπή δεσμεύεται να συνεχίσει να στηρίζει, να συντονίζει και να παρακολουθεί προσεκτικά την πρόοδο των κρατών μελών κατά τα προσεχή έτη και να αναλάβει ορισμένες ειδικές δράσεις για να εξασφαλίσει την έγκαιρη υλοποίηση τόσο των εθνικών όσο και των διευρωπαϊκών συστημάτων.